

Poeziya duyğuların dərinliklərinə nüfuz edən, ruhun gözəgörünməz məqamlarını sözə çevirən, idrakın böyüklüyünə dəlalət edən təkrarsız və əvəzlunmaz vasitədir. Poeziya tanrının bəndələrinə lütf etdiyi ilahi ifadə qabiliyyətidir. Və təsadüfən deyilməyib ki, yer üzündə sonuncu insan qalana qədər poeziya yaranacaqdır.

Müxtəlif mövzuları əhatə edən poeziya nümunələri arasında milli özünəməxsusluğu və xəlvə motivləri ilə seçilən də var, insan qəlbinin istəklərini və ümidlərini lirik misralara çevirən də var. Və bir də ağılın və təfəkkürün yaratdığı bədii misralar da var ki, bu misralar oxucunu düşünməyə, düşünməyə və sadəcə düşünməyə vadar edir – Ramiz Rövşenin poeziyası kimi.

Bu əsərlərdə onun Allaha qarşı sınımaz bağlılığını, xüsusi rəğbətini və dəyişməz məhəbbətini görmək mümkün deyil.

*İlahi, gəlirəm, eşit səsimi, Kimsəyə ümid yox, sən ovut məni.*

*Bu nəhəng boşluğa atdım özümü, Sənə arxayınam, özün tut məni.*

## QƏMƏ MÜNASİBƏT

İstənilən sənətkarın yaradıcılığı üçün xarakterik olan, dünyanın ən qiymətli əsərlərinin yaranmasına təkan verən, adi insanlarda yaratdığı təlaşdan fərqli olaraq, dahilərin nəzərində ali xarakter daşıyan və dəyişməz olan bir mövzu da var – İnsan qəmi, İnsan dərdi.

\* \* \*  
*Şair olmaq istəmirəm,  
Bu sözləri çirpın məndən*

- deyərək qaçmaq istəyir sözün əlindən. Amma bu da bir anlıq çəkir. Sözlərlə birləşən və bütövləşən R.Rövşen sözlərlə təmizlənir, sözlərlə durulur:

*İçimin-çölümün yuyulur pası,  
Sətirlər göyərir bu ağ varaqda.*

R.Rövşen sözlə yaşayır, sözlə böyüyür və sözlə də qocalır:

*Kiriyir, yumşalır şeirlərimdə,  
Qocalır misralar, sözlər mənimlə.*

\* \* \*  
R.Rövşen məhəbbət şairi deyil. Lakin onun "Nəfəs" toplusunda ara-sıra qarşıya çıxan



■ YEGANƏ

Şairin nisbətən iri həcmli şeirlərindən sayılan "Çarmıxdakı İsa" əsəri əvvəldən axıradək İsa Peyğəmbərin Allaha müraciəti əsasında qurulub. R.Rövşen şeirlərinin ümumi ruhuna xas olan kövrək bir lirizm burada daha qabarıq şəkildə meydana çıxmışdır. Əsər İsa Peyğəmbərdən bəhs etsə də şeirdəki daxili yanğı və Allah oğlunun canındakı və ruhundakı ağrılar o qədər təbii bir gerçəkliklə təsvir edilir ki, sanki bu hissləri şairin özü yaşayıbmış kimi görünür:

*Ölüm deyilən şey son yuxudursa,  
əgər yatmışamsa –  
yuxum ağrıyır.*

*Çarmıxa çəkilən quru canımdı,  
Bəs niyə görəsən ruhum ağrıyır?!*

Bunun təsdiqi olaraq şeirin başqa bir bəndi də daim Allaha düşünən, Allahla yaşayan və Allaha can atan şairin öz sözləri kimi səslənir:

*Qəflətən gün batdı, dünya qaraldı,  
amma səni gördüm birdən-birə  
mən.*

*Əllərin ruhumu çarmıxdan aldı,  
tapşırıdım ruhumu o əllərə mən.*

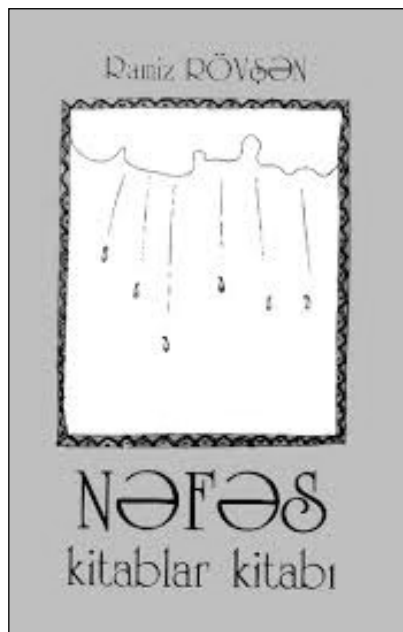
Nəhayət, mükəmməl bədii misralar üzərində qurulan əsər heyret doğuran bir sonluqla, başqa sözlə desək, məhz R.Rövşen düşüncəsinə məxsus olan fəlsəfi bir dərinliklə tamamlanır:

*Daha bu çarmıxdan azaddı ruhum,  
daha bu canım da ağrımır, Allah.  
Ovcunda gör necə rahatdı ruhum,  
Bəs niyə ovcundan qan damır,  
Allah?!..*

\* \* \*  
Hər bir sənətkarın yaradıcılığı onun istedadının göstəricisi olmaqla yanaşı həm də onun təbiətinin və ruhunun əsərləri vasitəsilə əks olunmasıdır. Məlum məsələdir ki, sənətkar ilk növbədə özünü – həyata və cəmiyyətə baxışını qələmə alır. İstənilən sənət əsəri isə o zaman təsirli olur və qarşıdakını da öz təsirinə salır ki, o səmimi fikirlərin və münasibətlərin daşıyıcısı olaraq meydana çıxır.

Mən R.Rövşenin əsərlərində hər şeydən öncə səmimiyyət gördüm. Sənətkar böyüklüyü və böyük sənətkarlıq gördüm. Ən əsası isə İnsan gördüm – duymağı və duyurmağı, düşünməyi və düşündürməyi, yanmağı və yandırmağı bacaran İnsan...

# Düşüncə poeziyası



*Köynəyə çıxan qan kimi  
Kədərim varağa çıxır –*

deyən şairin etirafından da görüldüyü kimi bu mövzu yaradıcılığı boyu onun da əsərlərindən yan keçməmişdi.

Şairin belə şeirlərində nikbinlik yoxdu, bədbinlik və ən acı həqiqət var. Həqiqətin ən amansız məqamlarının çatdırılma məharəti var. Və bir də bu yaşantılar müəllifinin yaşadıklarını misra-misra qarşıdakına ya-şatma qabiliyyətinin yaratdığı heyranlıq var. Bir də o var ki, R.Rövşenin dərdləri də adi dərdlərdən deyil, şairin özü kimi böyükdür:

*Dünyada çox şeyə əlim çatmadı,  
Dərdin yekəsindən yapışa bildim.*

məhəbbət mövzulu şeirləri özünün xüsusi gözəlliyi və təravəti ilə göz oxşayır. Sevən bir ürəyin həsrəti ilə köklənən bu misralar saf qəlbli şairin ən səmimi etirafıdır. Böyük bir məhəbbətin sözbəsöz bədii misralara düzülüşüdür:

*Şeirimdə saçının ətri,  
Ətir qoxuyur hər sətrim.*

*Gecə-gündüz səndən ötrü,  
Xeyir-dua qılan mənəm.*

Bəzən heyret nidası səslənir R.Rövşenin sətirlərindən, bəzən həsrət boy verir, bəzən də təəssüflərin çəkib gətirdiyi təəssürlərin qopardığı ahlal duyulur:

*Aradan nə qədər il keçib görən –  
Tanıya bilmədim, məni başışla.  
Mən elə bilirdim sənsiz ölərəm,  
Mən sənsiz ölmədim, məni başışla.*

İllərin "xatirə" adlı geridə qoyulan yaşanmış və yaşanmamış günlərinə qayıdır R.Rövşen:

*Köhnə məhəbbətlər, köhnə nağıllar,  
Sıyrılır illərin dumanlarından.  
Batmış gəmilər tək üzə çıxırlar,  
Qəlbimin ən uzaq limanlarında.*

Amma nədən yazırsa yazsın – istər sevinclə-sevgiylə cilalanmış sətirlər olsun, istərsə də xəyalların qopa bilmədiyi küskün xatirələrin göynəyi – bütün şeirlərində özünəməxsusdu R.Rövşen.

\* \* \*  
"Göy üzü daş saxlamaz" şeiri insan övladının keçdiyi həyat yolunu əks etdirir. Şair doğulandan qocalana qədər həyatla insan arasındakı münasibətləri ən xırda məqamlarına qədər şərh etməyə çalışır:

*Hələ ki, başına-gözünə qıymaz,  
atdığı daşları saxlar göz üzü.  
Atdığı daşları tutub əlində  
səni illər boyu yoxlar göy üzü.*

\* \* \*  
*Yüz yol ah çək, dərd azalmaz,  
Bir dərd yüz ahdan böyükdür.*

*Bu dünyada dərdsiz ürək,  
Susuz dəyirman kimidir.*

*Mən çəkdiyim ahdan indi,  
Dünyanın üzü tərpenir.*

## SÖZƏ MÜNASİBƏT

Söz insanlar arasında sadəcə olaraq danışmaq vasitəsi deyil. Söz Allahla ünsiyyətdir. Söz insan ruhunu göynədən dərdlərin ifadəsidir. Söz məhəbbətin və həsrətin misralara çevrilişidir.

R.Rövşen sözə və sözlərin ilahi rəsmi, ilahi görüntüsü və ilahi səsləntisi olan şeirlərə və nəğmələrə çox bağlıdır – Allaha bağlı olduğu kimi. Sözdən ayrılmazdır – dərddən ayrılmadığı kimi. Amma bəzən:

*Divara hörülən daş kimi  
Hörüldüm, suvandım sənə -*

\* \* \*  
R.Rövşen insan ruhunun mahir bilicisidir. O insan dərdirinin ilahi dərinliyini dərk etmə böyüklüyünə malik olan bir dühadır. Ən ağıllı bir filosofun gəldiyi nəticədir R.Rövşenin şeirləri:

*Təkçə gücsüzlüyündən  
yıxılır, atam balası,  
Arabir gücündən yıxılır adam.  
Başını dik tutub gəzdiyi yerdə  
içindən yıxılır adam.*

*İllər boyu neçə dərdə  
dözüb dayanır,  
Qəfil sevincindən yıxılır adam.*

Beləcə, izahata gəlməyən, təhlilə sığmayan bu fikirlər, əslində, R.Rövşen idrakının və məntiqinin təsdiqi idi. Adi insan ağılının qarşısında gücsüz qaldığı bu düşüncələr R.Rövşenin insan təbiətinə bələd olmasından xəbər verirdi.

## ALLAHA MÜNASİBƏT

R.Rövşenin əsərlərində Allahın adına dönə-dönə rast gəlirik.